

KORONAVİRÜSÜ SALGINI NEDENİYLE EKONOMİK FAALİYETİN DESTEKLENMESİ AMACIYLA BANKACILIK SEKTÖRÜNDE ALINAN ÖNLEMLER VE UYGULAMALAR

5 Haziran 2020

Küresel salgının ekonomiye olumsuz yansımalarını mümkün olduğu ölçüde sınırlı düzeyde tutmak amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından kapsamlı önlemler alınmaktadır. Ekonomik faaliyete destek olmak için kamu otoriteleri ve bankacılık sektörü tarafından alınan önlemlere aşağıda yer verilmiştir.

Genel Önlemler

- Aktif Rasyosu uygulaması açıklanmıştır. Bu çerçevede rasyo, bankaların kullandıkları krediler, sahip oldukları menkul kıymetler ve TCMB ile yaptıkları swap işlemlerinin, TL ve YP mevduatlarına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Rasyoda yer alan kalemler belirli katsayılarla çarpılmakta ve rasyosunun belirli bir oranın üzerinde olması istenmektedir.
- Kredi kartlarında asgari ödeme tutarı dönem borcunun yüzde otuzundan yüzde 20'sine düşürülmüştür.
- Bankaların Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetiminden olan ve YP cinsinden düzenlenen alacaklarına, kredi riskine esas tutar hesaplamasında yüzde 0 risk ağırlığı uygulanabilmesine karar verilmiştir.
- Bankalarca/şirketlerce kullanılan tüketici ve taşıt kredilerinin anapara ve faiz ödemelerinin müşterilerin talebi üzerine ertelenebilmesi imkanı sağlamıştır.
- Bankalarca kredilerin donuk alacak olarak sınıflandırılmasına neden olan 90 günlük gecikme süresinin, Birinci ve İkinci Grupta izlenen krediler için 180 gün olarak uygulanmasına, 90 günlük gecikme olmasına rağmen İkinci Grupta sınıflandırılmaya devam edilen krediler için ayrılacak karşılıkların, bankaların TFRS 9 kapsamında beklenen kredi zararının hesaplanmasında kullandıkları kendi risk modellerine göre ayrılmasına devam edilmesine imkan tanınmıştır.
- Bankalarca kredilerin İkinci Grupta sınıflandırılması için öngörülen 30 gün gecikme süresinin, Birinci Grupta izlenen krediler için 90 güne çıkarılmasına ve 30 günlük gecikmeye rağmen Birinci Grupta sınıflandırılmaya devam olunan krediler için ayrılacak karşılıkların, bankaların TFRS 9 kapsamında beklenen kredi zararının hesaplanmasında kullandıkları kendi risk modellerine göre ayrılmasına devam edilmesine imkan tanınmıştır.
- Finansman ve faktöring şirketleri için 90 gün gecikme süresinin 180 gün olarak, finansal kiralama şirketleri için ise 240 gün olarak uygulanması imkanı tanınmıştır.
- Koronavirüsü salgın süreci nedeniyle bankaların likidite düzeylerine ilişkin asgari oranlarında esneklik sağlanmıştır.

- Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski standart rasyosuna ilişkin azami oranın tutturulması konusunda bankalara esneklik sağlanmıştır.
- Bankaların, yurt dışı yerleşiklerle vadede TL alım yönünde gerçekleştirecekleri işlemler için sınırlama özkaynakların yüzde 10'undan yüzde 1'ine düşürülmüştür.
- Salgından veya salgının sınırlandırılması amacıyla alınan tedbirlerden dolayı nakit akışı bozulan müşterilerin borçlarının ötelenmesi, gerektiğinde söz konusu firmalara ilave finansman desteği sağlanması hususunda esneklik sağlanmıştır.
- Risk Merkezi üyelerinden sokağa çıkma uygulamaları kapsamında temerrüde düşen gerçek ve tüzel kişiler için kredi siciline "mücbir sebep" notu düşülmesi talep edilmiştir.
- İhracattaki geçici yavaşlama sürecinde kapasite kullanım oranlarının korunması amacıyla ihracatçıya stok finansmanı desteği sağlanmıştır.
- Kredi Garanti Fonu limitini 25 milyar TL'den 50 milyar TL'ye çıkartılarak likidite ihtiyacı oluşan ve teminat açığı bulunan firmalar ile KOBİ'lere ek teminat imkanı sağlanmıştır.
- Açık reeskont kredi anapara ve faiz ödemeleri ertelenerek, azami vade uzatılmıştır.
- 500 bin TL'nin altındaki konutlarda kredilendirilebilir miktar yükseltilerek, asgari peşinat düşürülmüştür.
- Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi kapsamında, TCMB kaynaklı KGF teminatıyla TL cinsinden reeskont kredilerinde kullanılmak üzere 20 milyar TL ek kaynak imkanı sağlanmıştır.
- Gerçek ve tüzel kişilerin günlük 100 gr ve üzerinde altın alım işlemlerinde, altının ilgilinin hesabına aktarılmasının ve/veya kullanıma açılmasının bir iş günü valörlü olarak gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.
- Bankaların, yurtdışındaki konsolidasyona tabi kredi kuruluşu ve finansal kuruluş niteliğini haiz ortaklıkları ile yurtdışındaki şubeleri de dahil olmak üzere, yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlara yapacakları TL plasmanlar, TL depo, TL repo ve TL kredilerin toplamının bankaların en son hesapladıkları yasal özkaynaklarının %0,5'i ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir.
- Finansman bonolarında gerçek kişiler için vergi tevkifat (stopaj) oranı, yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarılmıştır.
- Teminat değerlerinde yaşanabilecek kısa vadeli düşüşler nedeniyle, finansal teminatlara ilişkin asgari 6 ayda bir yapılması gereken gerçeğe uygun değer hesaplamasında 31.12.2020 tarihine kadar esneklik sağlanmıştır. Finansal teminatların değerlemesinde 31.12.2019 tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin geçerli kabul edilebilmesine karar verilmiştir.
- Vergi Dairesi Başkanlıkları veya Vergi Dairesi Müdürlüklerine yapılacak açık ihracat hesabı bildirimine ilişkin olarak İhracat Genelgesi'nin 29/1 maddesindeki 5 iş günlük ihbar süresi 20 iş günü olarak belirlenmiştir.

i. Bankalar tarafından uygulamaya konulan önlemler

- Bireysel ve tüzel müşterilerin anapara, faiz ve taksit ödemelerinin talebe bağlı olarak mevcut koşullarla ötelenmesi imkanı sağlanmıştır.
- Firmalara sağlanan kredilerde Hazine destekli KGF kefaletinin kullanım alanları artırılmıştır.
- Nefes Kredisi, İvme Paketi gibi özel koşullu kredilerin kullanımları ve toplam paket büyüklükleri artırılmıştır.
- Tekstil, konut, yerli üretim otomobil gibi çeşitli sektörler için özel kredi paketleri oluşturulmuştur.
- Talebe bağlı olarak, zorunlu ödemelerin karşılanması ve acil harcamalarda kullanılması amacıyla kredili mevduat hesap ve kredi kartı limitleri artırılmıştır.
- Mobil, İnternet Şube ve ATM üzerinden işlemlerin ücretsiz yapılabilmesine imkan sağlanmıştır.
- ATM'lerden günlük para çekme limitleri yükseltilmiştir.
- İşletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılamak üzere; kurumsal kredi kartı ve Doğrudan Borçlandırma Sistemi limiti bulunan firmaların kurumsal kart limitleri artırılmıştır.
- İstihdamın korunması amacıyla, firmalara uzun vadeli kredi kullanırılması ve aylık personel maaş gideri kadar ilave limit imkanı sağlanmıştır.
- Kredili müşteriler tarafından ilgili banka üzerine keşide edilmiş çeklerinin ödenmesi amacıyla kullanılmak üzere genel kredi limitlerinin artırılarak ilave nakit kredi limiti tahsis edilmesi imkanı sağlanmıştır.
- Firmaların vergi, SGK gibi kamusal ödeme yükümlülüklerini kolaylaştırmak amacıyla nakit yönetim limitlerinin artırılması ve taksit imkanlarının iyileştirilmesi imkanı sunulmuştur.
- Geçici olarak ödeme sorunu yaşayan banka müşterilerine, kredilerini uygun vadeli yapılandırma ve ödemesiz dönem imkanı tanınmıştır.
- Kısa vadeli kredilerde 2 yıl olan taahhüt kapatma süresi uzatılarak ihracatçılara ihracat yapmaları için verilen süre arttırılmıştır.
- Sigorta limitlerinde alıcıya tanınan vadeler ücretsiz uzatılmıştır.
- Sıfır veya ikinci el konut satın alımlarının finansmanına, mobilya, elektronik, beyaz eşya, ev tekstil, çeyiz ve bisiklet finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik ve yerli üretim yapan anlaşmalı firmalardan sıfır km binek araç (motosiklet dahil) veya ticari araç satın alımına ilişkin kredi paketleri açıklanmıştır.
- TOBB Üyesi işletmelerin ticari hayatlarını sürdürebilmeleri ve mevcut istihdamlarını devam ettirebilmeleri için Ekonomik İstikrar Kalkanı Programı kapsamında uygun koşullu kredi imkanı sağlanmıştır.

ii. Türkiye Bankalar Birliği tarafından yapılan çalışmalar

- Sağlık alanındaki gelişmelerden ve salgının sınırlandırılmasına yönelik alınan tedbirlerden dolayı gelir-gider dengesi geçici olarak etkilendiği için ek kredi ihtiyacı olan, borçlarını vadesinde ödemekte zorlanan, borçlarını ödemeye niyetli ancak edimlerini zamanında yerine getiremeyecek olan müşterilerinin; her birinin mali durumu, ödeme gücü ve uzun dönem borçlu - alacaklı ilişkisi ayrı ayrı ve özenle değerlendirilerek, karşılıklı iyi niyet ve özveri esas olmak üzere;
  - Kaynak imkanları ve kredi limiti dikkate alınarak, kurumsal firmaların, KOBİ'lerin ve bireysel kesimin kredi taleplerinin hızlıca değerlendirilmesi ve karşılanması,
  - krediye erişim imkanlarının ve kredi koşullarının iyileştirilmesi,
  - kredi kanallarının açık tutulması,
  - vade, ödeme, taksit ödeme ve teminat koşullarında esneklik sağlanması,
  - yapılandırma taleplerinin kısa sürede sonuçlandırılmasıtavsiye edilmiştir.
- Salgından olumsuz şekilde etkilendiğini tespit ettikleri müşterilerin, ekonomik faaliyetlerinden değil, koronavirüsü salgınından etkilendikleri şeklinde Risk Merkezi'ne bildirilmesinin, bu müşteriler hakkında daha sağlıklı değerlendirme yapılması önerilmiştir.
- Çek Ödeme Destek Kredisi: "Ekonomik İstikrar Kalkanı" tedbirlerinin sağlıklı olarak işlemesi ve ekonomik faaliyetin desteklenmesi için bankacılık sektörü tarafından Hazine destekli, Kredi Garanti Fonu (KGF) kefaleti ile başta KOBİ'lerimiz olmak üzere kurumsal ve ticari müşterilerin, bugüne kadar gerçek ticari işlemlerine dayalı olarak keşide ettikleri ve edecekleri çeklerinin ödenmesi amacıyla, her bir banka tarafından ayrı ayrı belirlenmek üzere tahsis edilen limitler dahilinde kredi kullanılması uygulaması başlatılmıştır.
- KOBİ'ler başta olmak üzere kurumsal ve ticari müşterilerin işletme sermayesi ihtiyaçları için "**Ekonomik İstikrar Kalkanı Kredi Desteği**" başlatılmıştır. Teminat eksikliği bulunan müşterilerin, krediye erişim imkanı için Hazine destekli KGF kefaleti de sağlanabilecektir. Kredi desteğinin; 3 ay anapara ve faiz ödemesiz, toplam 12 ay vadeli ve yıllık % 9,5 faizli olması belirlenmiştir.
- Sokağa çıkma kısıtlaması getirilen illerdeki banka şubelerine her türlü bankacılık işlemlerini ve edimlerini şube dışı kanalları kullanarak yerine getirilmesinin hatırlatılması veya müşterilerin edimlerinin 27 Nisan 2020 ve 20 Mayıs 2020 tarihine ötelenmesi hususlarında bankalara tavsiyede bulunulmuştur.
- Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetim Kurulu'nun 24 Nisan 2020 ve 18 Mayıs tarihlerinde sokağa çıkma yasağı olan illerdeki işlemlere ilişkin üyelerin yapacağı bildirimlerin bir sonraki hafta yapılması ve bu tarihlerdeki ödemelerini yapamayan müşterilerinin mücbir hal bildirimlerinde sokağa çıkma yasağının bildirilmesine ilişkin kararı alınmıştır.
- Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetim Kurulu'nun kararı ile, Risk Merkezi üyesi olan KGF tarafından etkin ve doğru şekilde kredi başvurularının değerlendirmesine destek verilmesi amacıyla, detaylı risk bilgileri paylaşımı sağlanmıştır.